

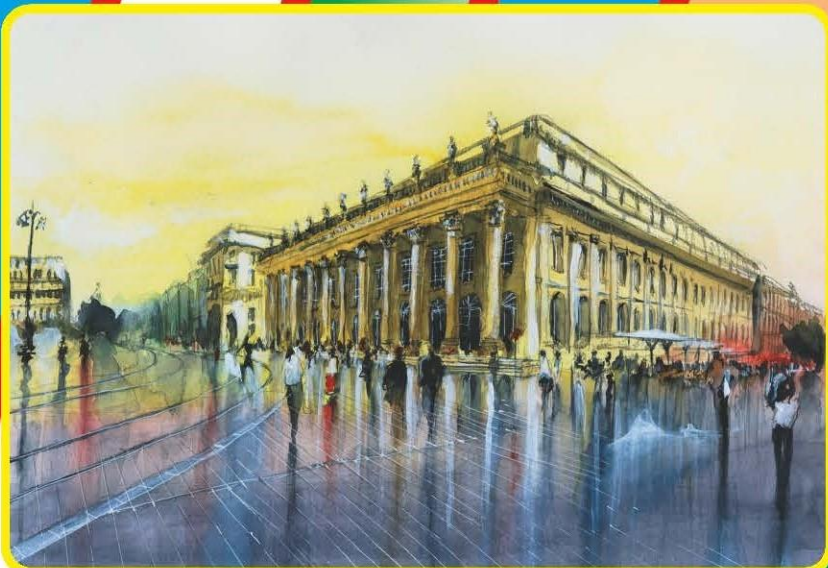

МУРАДЛИМ

ХЭМ

ЎЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илмий-методикалык журнал № 3/2

Нөкис - 2021

МУГАЛЛИМ ХЭМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРҮҮ

ISSN 2181-7138

№ 3/2 2021 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Өсербай ӨЛЕҰОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Кеңесбай ДАУЛЕТЯРОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Батырбек КАИПБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Сарсен КАЗАХБАЕВ
Гулмира КАРЛЫБАЕВА
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Зухра СЕИТОВА
Айдын СУЛТАНОВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Ризамат ШОДИЕВ
Ойбахор ШАМИЕВА
Бекзод ХОДЖАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА

Шөлкемлестиріушілер:

Қарақалпақстан Республикасы
Халық билимлендириу
Министрлиги, ӨЗПИИИ
Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы
Министрлер Кабинети
жанындағы Жоқарғы
Аттестация Комиссиясы
Президиумының 25.10.2007
жыл (№138) қарары менен
дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хэм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гууалық
берилген.

Мәнзил: Нөкис қаласы,
Ерназар Алакөз көшеси №54
Тел.: 224-23-00
e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,
mugallim-pednauk@umail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналға келген мақалаларға жууан қайтарылмайды, журналда жарияланған мақалалардан алынған узиндилер «Мугаллим хэм узликсиз билимлендириу» журналынан алынды, деп көрсетилуи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледі. Мақалада келтирилген мағлұматларға автор жууанкер.

MAZMUNY

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ, ТАСВИРИЙ САНЪАТ

Ҳожиёв Р. Б., Норбоева Д.О. Ёшлар ижтимоий фаоллигини ривожлантириш концепциялари	4
Ismatov U.Sh. Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini turli grafik materiallarda ishlashga o'rgatish (tempera bo'yog'i misolida)	12
Berdiyev O. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida o'quvchilar duch keladigan ayrim masalalarning amaliy faoliyatdagi yechimlari	15
Baymetov B.B., Xamroqulova M. Talabalarni boshshaklini tasvirlashga o'rgatishda konstruktiv qurilish qonuniyatlaridan foydalanish texnologiyalari	18
Abduxamidov S.M., Shadiyev A.Ya. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda jismoniy tarbiya va sportning bugungi kundagi o'rni	22
Ismatov U.Sh. Rangtasvir mashg'ulotlarida maishiy janrning ifodalanishi	25
Марасулова И.М., Зулфиев Р.Н. Ўқувчилар таълим-тарбияси жараёнида тасвирий санъат ўқитувчисининг ўрни	28
Абдуллаева Г.С. Формирование ключевых компетенций у студентов с особыми образовательными потребностями через применение ИКТ	31
Мухитдинова М.С. Нуткида оғир нуқсонли болалар билан коррекцион-ривожлантирувчи ишларни олиб боришда мусика машгулотларининг имкониятлари	35
Султанов Х.Э., Марасулова И.М., Юнусова К.Х. Педагогик инновацион кластери: Чирчиқ тажрибасининг илк натижалари	37
Султанов Х.Э., Махмудов М.Ж. Ўқувчиларни тасвирий санъат фанига кизиқтиришдаги ўқитувчининг маъсулияти	42
Қаюмов Х. А., Ко'киёв В. В. Quruvchi muhandislarni tayyorlashda muhandislik grafikasi ta'limini kompyuter texnologiyasi bilan integratsiyalash	46
Махмудова М.Т. Развитие музыкальной тематики и ее актуальность в изобразительном искусстве Узбекистана	48
Марасулова И. М. Эстетическое воспитание молодежи для общества	52
Sobirov S. T. Bolalar uchun nashrlarda illyustratsiyalarning vazifalari	54
Sobirov S. T. Talabalarda yuksak axloq, kasbga sadoqat kabi insoniy fazilatlarini shakllantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirishda to'garaklarning o'rni	59
Муратов Х. Х. Ўқув жараёнида мустақил таълимни ташкил этиш ва бошқаришнинг долзарблиги	61
Атаханова С.О. Масофали ўқитиш технологиясининг чизмачиликни ўқитишдаги амалий аҳамияти	65
Атаханова С.О. Чизмачилик фани бўйича ўқувчиларнинг билиш фаолиятини фаоллаштиришда муаммоли таълим технологиясидан фойдаланиш омиллари	69
Султанов Х.Э. Таълим муассасалари ҳамкорлигининг кластерли моделини ташкил этиш	73
Ко'киёв В.В. Yordanchi proyeksiyalash usulidan foydalanib yaqqol tasvir qurish	76
Махмудова М.Т. Влияние музыки на изобразительного искусства	81
Махмудова М.Т. Роль и значение музыки в воссоздании изображения	85
Ко'киёв В. В., Mahmudov M. J. Ijodkorlikni rivojlantirish chizama geometriya fani misolida	88
Ко'киёв В. В., Qozoqboyeva D. T. Yordamchi proyeksiyalash usuli orqali yechiladigan masalalar	91

Jumayev I.O. Chizmalarni AutoCAD dasturida chizishda dasturning mavjud murakkabliklarini qo'lda chizishga moslashtirish (o'rgatish) usullari	94
Jumayev I.O. Muhandislik grafikasi fanlarida uch o'lchamli fazoni Auto CAD dasturidan foydalanib qo'llash usullari va ahamiyati	99
Xalimov M., Bekqulov Q. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	102
Bekqulov Q.Sh. O'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolarni tizimga solish va prognoz qilish oldini olish choralari	105
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Muhandislik grafikasi fanlarida talabalar chizma bajarishda yo'l qo'yadigan tipik xatolar	107
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Chizmachilik fanidan o'quvchilarning fazoviy tasavvurini oshirishda tugallanmagan chizmalardan foydalanish	111
Bekqulov Q.Sh., Boizaqova Sh.A. Muhandislik grafikasi fanlarini boshqa fanlar bilan bog'liqligi	113
Boizaqova Sh.A., Bekqulov Q.Sh. Ko'rinishlar mavzusini tushuntrishda detal modelini o'ziga qarab o'rganishning ahamiyati	117
Анкабаев Р. Т. Тасвирий саънатда машгулотларида иллюстрация ўргатишнинг аҳамияти	120
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанининг назарий асослари	122
Атажанова Р. Р. Возможности уроков изобразительного искусства в развитии творческих способностей младших школьников	126
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанини ўқитилишининг амалиётдаги ҳолатини ўрганиш	128
Xalimov M. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	133
Achilov N. N. AutoCAD dasturi yordamida talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yaqqol tasvirlarni bajarish asosida	136
Анкабаев Р.Т., Миржалилов М. Б. Тасвирий саънатда машгулотларида миниатюрани ранг тасвирини ўргатишнинг аҳамияти	141
Achilov N. N. Ko'rgazmali qurollardan foydalangan holda talabalarda ijodiy qobiliyat va dars samaradorligini oshirish yo'llari	145
Saydaliyev S.S., Nig'manov B.V., Achilov N.N. Arxitekturada inson va fazo	149
Ҳоҷиев Р. Б. Норбоева Д.О. Ёшларнинг ижтимоий қатлам сифатида мавжудлигининг онтологик асоси	155

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2020 йил 29-декабрдаги Олий Мажлиста ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси;
2. Мухамедов Ғ.И., Хўжамқулов У.Н. Педагогик таълим инновацион кластери: таъриф, тавсиф, тасниф (илмий рисола)// -Т.: “ЎзМУ”. 2019. -27 б.;
3. МухамедовҒ.И. Педагогик таълим инновацион кластери: эҳтиёж, зарурат, натижа. Халқ сўзи газетаси, № 93. -2019 йил,15 февраль;
4. Sultanov Kh.E. Innovation technology clusters use of technology in illustration/ International Journal of Psychosocial Rehabilitatio// - Vol. 24, Issue 04, 2020 ISSN: 1475-7192: -3877;
5. Sultanov Kh.E., Sobirov S.T., Marasulova I.M. Theoretical basis of cluster approach in fine arts education / Journal of Critical Reviews// Vol 7, Issue 9, 2020: - p 109.;
6. МухамедовҒ.И. Педагогик таълим инновацион кластери: эҳтиёж, зарурат, натижа. Халқ сўзи газетаси, №93. -2019 йил,15 февраль;
7. Султанов Х.Э., Пак В.Ш., Кукиев Б.Б. Использование новых информационных коммуникативных технологий на уроках изобразительного искусства // МОЛОДОЙ УЧЁНЫЙ научный журнал №4 2016. С-829-833;
8. Sultanov Kh.E., Sobirov S.T., Marasulova I.M. Theoretical basis of cluster approach in fine arts education / Journal of Critical Reviews// Vol 7, Issue 9, 2020: - p 109.;
9. Байметов Б.Б.,Султанов Х.Э., Муратов Х.Х., Сабиров С.Т. Научно-теоретические аспекты формирования композиционных способностей у студентов на занятиях по живописи //Современная научная мысль Всероссийская научно-практическая конференция -с.87;
10. Султанов Х.Э. Талабаларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш учун тасвирий санъат машғулотларида инновацион технологиялардан фойдаланиш /Замонавий таълим илмий-амалий, оммабоп журнал// Т. №11 -2016. Б.-59-65;
11. Султанов Х. Э., Худайбердиев П. У., Собиров С. Т. Непрерывное образование в Узбекистане как требование времени // Педагогика «Молодой учёный» . № 4 (138) . Январь, 2017.-с.385-388;

РЕЗЮМЕ

Мақолада хозирги юксак технологиялар тараққиёти даврида таълим тизимининг барча бўғинлари ўртасидаги интеграцияни таъминлашни учун узлуқсиз педагогик таълимни ҳам кластер ривожланиш тизимига ўтказиш заруратиноҳлаб берилди.

Шунингдек, таълим муассасалари ҳамкорлигининг кластерли моделини ташкил этиш мавжуд муаммоларни биргалликда ечиш ва таълим сифатига эришишда Чирчиқ тажрибасининг аҳамияти асослаб берилди.

РЕЗЮМЕ

В статье обосновывается необходимость перевода непрерывного педагогического образования в систему кластерного развития для обеспечения интеграции всех звеньев системы образования в современную эпоху развития высоких технологий.

Также создание кластерной модели сотрудничества между образовательными учреждениями основано на важности чирчикского опыта в совместном решении существующих проблем и достижении качества образования.

SUMMARY

The article substantiates the need to transfer lifelong pedagogical education into a cluster development system to ensure the integration of all links of the education system in the modern era of high technology development.

Also, the creation of a cluster model of cooperation between educational institutions is based on the importance of the Chirchik experience in jointly solving existing problems and achieving the quality of education.

YORDANCHI PROYEKSIYALASH USULIDAN FOYDALANIB YAQQOL TASVIR QURISH

Ko'kiyev B.B.

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti o'qituvchi

Tayanch soʻzlar: aksonometriya, detal, qirqim, ortogonal, shakl, tasvir, yaqqol, figura, buyumlar, tekislik.

Ключевые слова: аксонометрия, деталь, сдвиг, ортогональная, форма, изображение, очевидное, фигура, кусок, плоскость.

Key words: axonometry, detail, shear, orthogonal, shape, image, obvious, figure, objects, plane.

Bundan bir necha asrlar oldin insoniyatning fikirlashi dunyoqarashi bugungidan butkul boshqacha bo'lganligini hammamiz yaxshi bilamiz. Insonni yashash uchun kurashishi aql zakovatini rivojlanib borishi hayotning qiynchiliklari sabablidir. Ana shu qiynchiliklarni yengib kurashib kelayotgan insonlar o'zlarining bilim tassavurlarini rivojlanishi o'sib borishi orqali bugun mana shunday rivojlangan mamlakatlarda yashab kelmoqda. Hayotning qiynchiliklari insonda fazoviy tassavurni rivojlanishiga oz kuch sarflab bir qancha amallarni bajarishi, bugungi zamonaviy inshootlarni mashinalarni va turli xil mayishiy buyumlarni yaratilishiga sabab bo'ldi. Tassavurni rivojlanishi orqali inson oyga marsga butun koinotga chiqishni udalay oldi. Insonlarni tassavurlari orqali bugun dunyoda insonlarni aqlini shoshirib qo'ya oladigan yangiliklar kashf etilmoqda. Buning asosiy sababchisi yoki omili tassavur insonning fazoviy tassavurini rivojlantiruvchi fanlarni biri bu chizmachilik va chizma geometriya fanlaridir. Matematika fani aqlni charxlasa bu fanlar fazoviy tassavurni rivojlantirib borish bilan birga insonni aql yordamida bajarilishi lozim bo'lgan ishlarni yechimi xaqida o'ylashga ham undaydi. Chizmachilik va chizma geometriya fanlarini o'rganayotgan yosh o'g'il qizlarda nafasot tuyg'usi tozzalikga etibor va aqlni rivojlantirib borayotganini sezish qiyn emas. Mustaqillikdan keyin O'zbekistonda qurilayotgan zamonaviy binolar ko'chalar bugun butun jahonni o'ziga mahliyo qilib bormoda. Bu binolarni qurishda ham chizmachilik va chizma geometriya fanlarini puxta o'rgangan va tassavurlari boy odamlarni maxsulidir. Chizmachilik va chizma geometriya fanlarini o'qitishda talabalarni fazoviy tassavurlarini rivojlantirish bo'liyicha amaliy mashg'ulotlarda yetarlicha bilim berilmoda.

Talabalarning bo'sh vaqtlarini samarali o'tkazish va fanga oid bilim berish uchun darslardan keyin ijodiy to'garaklar tashkil qilinmoqda. Talabalarni chizma geometriya faning yordamchi proyeksiyalash usuli orqali ijodiy faoliyatni rivojlantirish bo'yicha darsdan keyin tashkil qilinga to'garaklarga jalb qilish va shu orqali grafik ishlarini bajarishning yangi tizimini yo'lga qo'yishdir. Yangi tizim deganda grafik ishini bajarish jarayonida masalani faqat birgina usul orqali yechish bilan cheklanmasdan boshqa bir usul orqali masalani yechimiga onson va sodda yo'l orqali erishish yo'llarini topishga o'rgatish. Chizma geometriya faning yordamchi proyeksiyalash usuli orqali mana shunday imkoniyatni berdi.

Chizma geometriyada perspektiv yasashlar bilan yaqqolikni tasvirlash mumkinligi ma'lum bo'lsa, ortogonal proyeksiyalar usulida o'lchamlar qulayligi mavjud bo'lsa, ularni yana bir holat bilan to'ldiruvchi aksonometrik proyeksiyalash usuli mavjuddir.

Aksonometrik proyeksiyalarni qisqacha aksonometriya ham deb yuritiladi. Aksonometriyani qachon qayerda paydo bo'lgani noma'lumdur. Ammo bu usulni taxminlarga ko'ra qadimgi Misrdagi tasvirlarda uchratish mumkin.

Qurilish inshootlari, mashina mexanizmlarini va boshqa sohalardagi amaliy ishlarni bajarishda tasvirlash uchun ancha murakkabroq bo'lgan perspektiv yasashlar usuli o'niga hozirgi zamonda keng qo'llanadigan aksonometrik proyeksiyalari usuli paydo bo'ldi. "Biron bir ilmiy nazariy asoslar bo'lmagan uchun bu usul dastlab ixtiyoriy ravishda tasvirlashning shartli usuli deb qaraladi" - degan fikrlarni ulug' rus olimi, tarixshunos N.A. Renin yozib qoldirgan.

Aksonometriyani to'liqini perspektiva ham deb yuritilgan. Chunki aksonometriya ham perspektiva singari bitta tekislikka tasvirlanib, bu tasvir uch o'lchamli fazoni ifodalagan. Tasvirlar aniq bo'lmagan qoidalar asosida ko'rinishini qulayligi yoki yaqqoligiga qarab bajarilgan. Bunda parallel chiziqlar parallel vaziyatlarda chizilgan. Aksonometriyadagi tasvirlar o'z o'lchamlarini saqlab qoladigan qilib chizilgan. Bunday tasvirlar birinchi navbatda kartograflar va harbiylar uchun zarur bo'lgan.

Ulug' olim Keplerning 1619 yozilgan "Dunyo garmoniyasi" asarida chizgan aksonometrik tasvirlari rasmda keltirilgan. Ammo olim bu tasvirlarning yasash nazariyasini yozib qoldirmagan.

1738 yilda fransuz me'mori Freze "Toshni qirqish traktati" asarida kubni uning diagonaliga perpendikulyar bo'lgan tekislikdagi to'g'ri burchakli proeksiyasi muntazam olti burchak bo'lishini isbotlagan. Bu traktatda, o'sha zamonda ma'lum bo'lgan barcha tasvirlash usullarining apparatlari keltiriladi. Ya'ni figuralarning ikki tekislikdagi ortogonal proeksiyalari, me'morchilik fragmentlarining perspektivasini yasash, tekis egri chiziqlar, kesishuvchi sirtlar, svod (ravoq)lar, bloklarning yaqqol tasvirlarini yasash uchun aksonometrik proyeksiyalarda bayon etadi.

Aksonometriya so'zi grekcha bo'lib, axon-o'q, metriya-o'lchayman, ya'ni o'qlar bo'yicha o'lchayman, degan ma'noni bildiradi.

XIX asr o'rtalaridan boshlab aksonometrik proyeksiyalarning chizma geometriyaning mustaqil va asosiy bo'limlaridan biri bo'lib, o'z ilmiy yo'nalishiga ega bo'ldi.

Keyingi yillarda aksonometrik proyeksiyalar nazariyasidan monografiyalar, darsliklar va o'quv qo'llanmalari, ilmiy ishlar to'plamlari yaratildi, ilmiy konferensiyalarda alohida maxsus sho'balarda ajratildi va bir qator ilmiy dissertatsiya ishlari himoya qilindi.

Aksonometrik proyeksiyalarning amaliyotda qo'llanishi juda ko'p sohalarni qamrab oladi. Bu proyeksiyalash usuli ortogonal proyeksiyalash nazariyasini tushuntirish yoki illyustratsiya qilishda keng qo'llaniladi.

Qurilish va sanoatning turli sohalarida, geologiya, kristollogiya, tog' ishlari, gidrotexnika kabi sohalaraga tegishli masalalarni echishdagi yaqqol tasvirlarni, hamda geometrik figuralarning yaqqol tasvirlarini yasashda ham ishlatiladi.

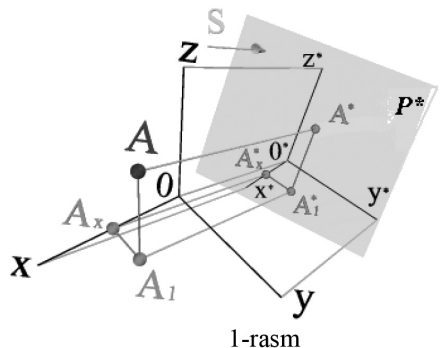
Aksonometrik proyeksiyaning asosiy mazmuni. Ortogonal proyeksiyalash usulida tuzilgan chizmalarda qirqim va kesimlardan foydalanib, buyumning ichki va tashqi ko'rinishini etarlicha aniqlash mumkin. Ammo ortogonal proyeksiyalardagi chizmalar har qanday mutaxassis uchun etarli yaqqollikka ega bo'lmaydi. Ayniqsa murakkab buyumlar, mashina mexanizmlari va qurilish inshootlari va ularda ishlatiladigan turli konstruksiyalarning ortogonal chizmalariga ko'ra ularning fazoviy shakllarini tasavvur qilish qiyin. Bunday hollarda buyum chizmasini uning yaqqol tasviri bilan to'ldirish ehtiyoji tug'iladi.

Bunday tasvirlar aksonometrik tasvirlar bo'la oladi. Lekin aksonometrik proeksiyalarning hammasi ham yaqqol bo'lavermaydi. Yaqqollik proyeksiyalash yo'nalishi va proyeksiyalar tekisligining vaziyatlariga bog'liq.

Aksonometrik proyeksiyaning asosiy mazmuni quyidagidan iborat: Dekart koordinatalar sistemasida joylashtirilgan buyum va uning proeksiyalarini shu sistema bilan birgalikda berilgan S yo'nalish bo'yicha biror R tekislikka parallel proyeksiyalashdan iborat.

Parallel aksonometrik proyeksiyalar to'g'ri burchakli va qiyshiq burchakli bo'lishi mumkin. Ixtiyoriy figuraning aksonometrik proyeksiyasini yasash uchun shu figuraning o'zini va uning ortogonal proyeksiyalaridan birini aksonometrik proyeksiyalar tekisligiga proyeksiyalash etarlidir.

Masalan, A nuqta va uning ortogonal proyeksiyalaridan biri A_1 (gorizontal proeksiyasi) nuqtaning R aksonometriya tekisligiga proyeksiyalanishi 1-rasmda tasvirlangan. Bu erda A nuqta A nuqtaning aksonometrik proyeksiyasi bo'ladi. A' nuqta esa A nuqtaning ikkilamchi proyeksiyasi deb yuritiladi. Shakldagi OAXA₁ A sinig chiziq tomonlari A nuqtaning X, Y va Z koordinatalarining yig'indisidan iborat bo'lganligi uchun koordinatalar sinig chizig'i deyiladi. Uning aksonometrik proyeksiyasi

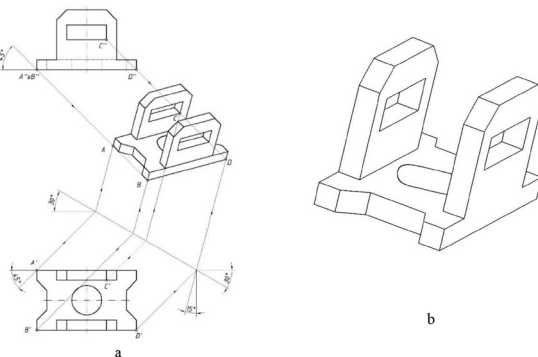
1-rasm

Ortogonal proyeksiyada aksonometriya qurish hozirda Oх, Oy, Ozo'qlarning har biriga o'zaro teng qilib chizib olishni talab qiladi. Biz tadbir etayotgan usulda ularni chizish talab etilmaydi.

Ortogonal proyeksiyada aksonometriya qurish biroz boshqacha bajariladi 3-rasmdagidek bu usuldan hozirda talabalar keng foydalanib kelmoqda. 2-rasmdagi kubning aksonometriyasini qurishda aksonometriya o'qlarini chizishni hojati yo'q.

Yordamchi proyeksiyalash usuli orqali murakkabroq chizmalarni yaqqol tasvirini qurishni chizmalar asosida ko'rib chiqamiz. Fazoviy tassavuri yaxshi rivojlangan talaba yoki qiziquvchilarga chizmalarni o'zidayoq qanday amal bajarilishi kerak ekanligi yaqqol tushunarli. Fazoviy tassavuri yaxshi bo'lmagan izlanuvchilarga tavsiya etilmaydi 4-rasm.

4-rasmdagi detalning chizilish jarayoni 2-rasmdagi amallardan foydalanib chiziladi. Bu yerda ko'rinishlarning diogan alaridan 450 yordamchi chiziqlar chiziladi va proyeksiyalarning masalan gorizontaldan yuqorida X o'qiga parallel to'g'ri chiziq chiziladi. So'ngra 300 to'g'ri chiziq chiziladi 450 to'g'ri chiziqlar 300 to'g'ri chiziqqa chiziladi o'zaro kesishgan chiziqlardan biridan vertikal to'g'ri chiziq chiziladi va hu to'g'ri chiziqqa 150 o'lchab qo'yiladi va yordamchi chiziqlar davom etirilib detalning yaqqol tasviri chiziladi.

4-rasm a,b.

Bunday masalalar talabalarni ijodiy faoliyatini rivojlantirishga hamda o'z ustida ishlashlari uchun bir turtki bo'ladi. Oliy ta'limda o'z faoliyatini olib borayotgan o'qituvchi zimmasiga talabalarni bo'sh vatlarini mazmunli o'tkazishini taminlashdan iboratdir. Har bir fan o'qituvchisi o'zining fanidan kelib chiqqan holda darsdan keyin talabalarni to'garaklarga jalb qilshi har bir fan bo'yicha yetuk mutaxassilar chiqishini taminlaydi. Yurtimizda buday sharoitlarni yaratilganligi fan o'qituvchilaridan fidoiylikni talab etadi.

Adabiyotlar:

1. Murodov Sh.K va boshkalar, Chizma geometriya. Oliy pedagogika o'quv yurtlari uchun darslik, Toshkent, "Iqtisod-moliya" 2008-й.
2. Колотов С.М. «Вспомогательное проектирование». Киев: "Издательство Киевского университета"- 1956.
3. Kokiyeв Boburmırzo Bahodirogli (2020). Present-day problems of drawing science. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), 203-205.
4. Muradov Sh.K., Ko'kiyev B.B. Qiyshiq burchakli yordamchi proyeksiyalash bilan bissektor tekisligida yechiladigan pozitsion masalalar yechimini topish. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari 2020/2(23), 10-12.
5. Kokiyeв Boburmırzo Bahodir ogli (2020). Present-day problems of drawing science. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), 203 -205.
6. Kokiyeв Boburmırzo Bahodir ogli (2020). The importance of pedagogical techniques in teaching assistive design. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences , 8 (2) Part II, 182-185.
7. Kukiev, B., O'g'li, A. N. N. & Shaydulloyevich, B. Q. (2019). Technology for creating images in autocad. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 7
8. Murodov Шмидт Каримович, Кукиев Бобурмирзо Баходир ўғли, Облокулова Лайло Ганишер кизи. (2019) Яққол тасвирлар қуришда қийшқ бurchакли аксонетрик проекциялардаги ўзгариш коэффициентларининг ўзаро боғлиқлиги. Вухого davlat universiteti ilmiy axboroti 2/74. 282-285.
9. Мурадoв Шмидт Каримович1, Ташимoв Нурлан Эрполатович1, Рахматова Икболхон Иномжановна1, Кукиев Бобурмирзо Баходир угли1 сечение поверхностей 2-го порядка общего вида по эллипсу заданной площади Молодой учёный» №50 (184), декабрь 2017.99-101.

10. Xalimov Moxir, Achilov Nurbek, Bekqulov Quдрat, Xo'jaqulov Elbek, Ko'kiyev Boburmirzo (2020) Chizmachilik va chizmageometriya fanlarida burchak topishning bazi usullari. Физика математика fanlari jurnali. 4 (1), 47-52.

11. Kukiёv Boburmirzo Bahodir Ugli, (2020) Problem-based learning technology in teaching auxiliary projection techniques. Journal of Critical Reviews, 7(6), 917-921.

12. Ko'kiyev B.B. Yordamchi proyeksiyalash usuli asoschisi professor, texnika fanlari doktori stepan mitrofanovich kolotov haqida. Педагогика ва психология инновациялар 2-махсус сон 2 (2020).106-111b.

13. Achilov, N. N. (2020). O'yinli texnologiyalardan foydalanib chizmachilik darslarida o'quvchilar ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va dars samaradorligini oshirish metodikasi. Academic Research in Educational Sciences, 1 (3), 49-60.

РЕЗЮМЕ

Maqolada yordamchi proyeksiyalash usulidan foydalanib aksonometrik proyeksiyalar qurish ko'rsatilgan. Yordamchi proyeksiyalash usulidan foydalanib qurilgan aksonometriyaning qulaylik tomonlari chizmalar asosida tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ

В статье показано, как построить аксонометрические проекции с помощью метода вспомогательных проекций. На основе чертежей проанализированы аспекты удобства аксонометрии, построенной с использованием метода вспомогательной проекции.

SUMMARY

The article shows how to construct axonometric projections using the auxiliary projection method. The convenience aspects of axonometry constructed using the auxiliary projection method are analyzed on the basis of drawings.

ВЛИЯНИЕ МУЗЫКИ НА ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Махмудова М.Т.

Преподаватель Чирчикского государственного педагогического института в Ташкентской области

Таянч сўзлар: musiqa, ohang, tasviriy san'at, ijro, badiiy ifoda, ma'no, mohiyat, rasm, musiqa asboblari, rasm va haykaltaroshlik, bastakorlar va musiqiy asarlar.

Ключевые слова: музыка, тон, изобразительное искусство, перформанс, художественное выражение, смысл, сущность, живопись, музыкальные инструменты, живопись и скульптура, композиции и музыкальные произведения.

Key words: music, tone, fine arts, performance, artistic expression, meaning, essence, painting, musical instruments, paintings and sculptures, composers and musical works.

Окружающая среда, в которой мы живем, влияет на наш творческий процесс. Когда мы испытываем различия в освещении, цвете стен, разных запахах и разных типах звуков, они вызывают в нас разные чувства, и, в свою очередь, эти чувственные переживания вторгаются в наш творческий процесс. Сенсорные эффекты музыки влияют на наш процесс рисования; Я отчетливо вижу, как музыка проявляется в моем искусстве и в творчестве моих учеников. Разные люди интерпретируют картины по-разному в зависимости от своих чувств, эмоций и настроения. Когда вы смотрите на картину, вы смотрите не только на внешнее изображение. Каждый холст таит в себе глубокий и скрытый смысл и чувство. Вы можете почувствовать это, если внимательно посмотрите на него. Вы поймете тему, настроение и эмоции, стоящие за работой. Дело в том, что среда, в которой художник создавал полотно, будет видна в окончательном варианте картины.

Как объяснялось выше, музыка может влиять на ваше настроение. В свою очередь, ваше настроение повлияет на ваши работы. Это означает, что если вы слушаете определенный музыкальный жанр во время рисования, а затем внезапно переключаетесь на другой жанр, окончательная картина отразит это изменение.

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеу институтының Ж. Орынбаев атындағы Қарақалпақстан
филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИЎ» № 3-2**
Нөкис — 2021

Басып шығыўға жуўапкер:

А. Тилегенов

Баспаға таярлаған:

А. Тилегенов, Н. Абдукаримов

Оригинал-макеттен басыўға рухсат етилди 12.03.2021. Форматы 60x84¹/₁₆

«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.

Шэрти б.т. Нашр. т. Нусқасы 2000. Буйыртпа №

«NISO POLIGRAF» ШК босмахонасида босилди.

Тошкент ш., Ҳ. Бойқаро, 51

